

Presentasjon – budsjett og økonomiplan 2024 - 2027

Formannskapet 09.11.23

Oversikt

- Grunnlag
- Hovudtrekk i budsjettet
- Hovudtrekk i økonomiplanperioden - investeringar
- Nøkkeltal
- Sektorane, rådmannen og felles
- Samnanger kyrkjestyre
- Konesjonskraft
- Innretning budsjettet
- Samanslåing barnehage
- Vegval

Grunnlag

Premissvedtak 15. juni 2023:

1. Utvikling av Bjørkheimsområdet
2. Næringsutvikling, arbeidsplassar, klima og miljø
3. Tilflytting
 - Eigedomsskatten på hus og hytter skal halverast med nye 50 % med verknad frå 01.01.2024.
 - Resterande eigedomsskatt, ca 1,2 MNOK skal behaldast i lys av arbeid med å få vekk relativ fattigdom.
4. Plan, økonomi og kvalitet i tenester skal liggje til grunn for arbeidet med budsjett 2024 og økonomiplan 2024 – 2027.

(Pluss verbalpunkt)

Grunnlag

- Økonomiplan 2023 – 2026
- Budsjett 2023
- Vedtak (strukturplan, handlingsprogram...)
 - KS des. 2022: 8. Det vert starta eit arbeid med heilskapleg plan for framtidige behov.
 - KS des. 2022: 9. Program for handlefridom skal gjennomførast i planperioden 2023- 2026.
- Gjeldande planar, kommunal planstrategi
- Diskusjonar kommunestyret har i møta gjennom året er vesentlege styringssignal til rådmannen.
- Budsjettseminar

Hovudtrekk i budsjettet

- Halde økonomien mest mogleg effektiv
 - Kunne ta endringar, skaffe oss handlingsrom
- Kvalitetsutvikling
- Budsjettere opp overføring til investering
- Nytt skisse «10-årig investeringsbehov» til å sikre eit godt grunnlag for å vurdere ein god investeringstakt framover
- Framlegg om samanslåing av dei to kommunale barnehagane
- Justeringar i budsjettet som er i tråd med analysegrunnlag (kommuneindeksen, kommunebarometeret)

Hovudtrekk i økonomiplan- perioden

investeringar

- Brannstasjon 2024 – 2025: 55 mill (?)
- Pott vegvedlikehald (+ bubilparkering)
- Opprusting bruer og kaiar
- Frølandbygget (tak...)
- Reistadliane omsorgsbustadar
- Pott vedlikehald bygg
- Aktivitetsbasert hall 2026 – 2027
- Køyrety brannvern (2025, 2027, 2030 og 2033)
- *Strukturendring skulane 2025 (markering)*
- *Strukturendring administrasjonsbygg (markering)*
- VA infrastruktur: 4 mill. årleg
- Reservevassløysing 2024

Hovudtrekk i økonomiplan- perioden

investeringar

- Formidlingslån: 5 mill. årleg
- Motorsportbane 2025: 0,5 mill
- Elev-PC'ar
- Samnanger sokneråd:
 - Kr. 670' 2024
 - Kr. 1 mill. 2025 – gravplass
- Omsorgs-/sosialbustadar: 2026 – 2027 (5 og 10 mill.)
- Tilskot/innskot bustad-/næringsutvikling: 5 mill. 2026 og utover (kvart 2. år...)
- Biblioteket: 155' årleg
- Oppgradering div. kommunehuset: årleg pott

Nøkkeltal

- Drifstinntekter: 305 mill.
 - Driftsutgifter: 287 mill.
 - Netto driftsresultat: 13,7 mill. (9 mill. til investering)
 - Driftsres. i prosent av driftsinntekter: 4,5 %
-
- Renteutgifter: 12,1 mill.
 - Netto lånegjeld: 285 mill.
 - Avdrag: 10,2 mill.
 - Eigedomsskatteinntekter: 12 mill.
 - Disposisjonsfond: 40+ mill.
 - Årleg investering: 49 mill.

Sektorane

- Det vert føreslått eit nedtrekk på kr. 3,5 mill. fordelt på sektorane.
- Korleis nedtrekket skal handterast vert vist under den einstilte sektor.

Oppvekst

- Budsjettramma er oppjustert med pris- og lønsvekst, samt vidareført frå 2023.
- Det er ikkje teke ned eller gjort reduksjonar/sektortrekk grunna i endringar i elev- eller barnehagebarntal, jfr. demografiendringar i åra som kjem.

Nedtrekk 1,25 mill:

- Føreslått gjort gjennom strukturtiltak: samanslåing av dei kommunale barnehagane

Økonomi og organisasjon

- Stilling jurist redusert; ca. 1 mill.
 - Budsjettetert innkjøpte juridiske tenester ca. kr. 300'
- Redusert politisk rådveldekonto: ned til kr. 300'
- Kulturskulen: normal prisvekst på trass av auka aktivitet og kostnader.

Nedtrekk: kr. 0,5 mill.

- Reduksjon av utbetaling av unytta leiardagar: 0,15 mill.
- Konsulentbistand på lågast moglege nivå: 0,15 mill.
- Reduksjon systemkjøp: 0,1 mill.
- Gjennomgang IKT/telefoni: 0,05 mill.
- Gjennomgang finans (kontovilkår, plassering...): 0,05 mill.

Samfunnsutvikling

- Redusert med 1 stilling på teknisk forvaltning, ca. 1 mill.
- Stort sett vidareføring frå 2023.
- Inntektene/prisane er auka meir enn prisveksten

Nedtrekk: 0,5 mill.

- Mål: Auka byggjeaktivitet vil føre til auke i gebyrinntekter
- Arbeid med handlingsprogrammet vil kunne utløyse ytterlegare tiltak.

VA:

- Særs stor auke i gebyra (20 og 45%)

Helse og omsorg

- Auke opp på lege – behov knytt til legelister
- Dyrare interkommunal legevakt
- Ikkje budsjetttert med sal av plassar i pleie og omsorg
- Livsmeistring
 - Reduksjon barnevern: ca. 2 mill.
 - Auke i sosialhjelp
 - Flyktningområdet: budsjetttert med kr. 11 mill. i bruttokostnader

Nedtrekk: kr. 1,25 mill.

- Vurdere *øyeblikkeleg-hjelp-seng* (ØH-seng)
- Gjennomgang av stillingar.

Rådmannen & Felles

Nedtrekk rådmannen:

- Redusert pott næringsutvikling: kr. 0,25 mill.

Fellesinntekter

- Konsesjonskraft ned frå kr. 31 til 21 mill. (trekk 1,5 mill. fell vekk)
- God vekst i statsbudsjettet.
- Havbruksfondet: auke på kr. 0,75 mill.
- Eigedomsskatt hus og fritidsbustadar 1 promille: 1,75 mill.
- Eigedomsskatt næringseigedommar 7 promille: 4,8 mill.

Rådmannen & Felles

Felleskostnader

- Renteauke: ca. 2,8 mill.
- Avdrag: liten auke (nokre hundretusen)
- Pensjon: høgare kostnad (pensjonsavvik): 2 mill.
- Overføring til investering:
 - Kr. 1,2 mill i 2023
 - Kr. 9 mill. i 2024

Samnanger kyrkjestyre

Det vert gjeve driftstilskot på kr. 3,5 mill.

- 5 % auke frå 2023

Investeringsprosjekt:

- Haga kyrkje: kr. 420'
- Aadland kyrkje: kr. 250'

Konsesjonskraft

Inntektsutvikling:

- 2022: 33,5 mill.
- 2023: 31 mill.
- 2024: 21 mill.
- 2025: 16 mill.
- 2026 -> usikkert

Råd:

- Unngå å nytte alle k-inntekter i drifta
- Overføre til investering (9 mill.)
- Omstille drifta gradvis – unngå kraftige kutt frå eit år til eit anna.
- Ta dette gradvis ned i åra som kjem.
- Unngå å presse rammene – ingen handlingsrom

Innretning budsjettet

- Vri bruk av konsesjonskraftinntektene – leggje så mykje som mogleg utanom drifta – ekstra bidrag
- Nytte handlingsprogrammet til å realisere konkrete tiltak
 - Utvikle handlingsrom til å kunne ta i mot endringar/behov
 - Unngå ostehøvel – det presser ned drifta
- Generelle nedtrekk – søkje løysingar gjennom året
- Strukturelle grep
- Halde eit godt nivå på disposisjonsfondet
- Effektiv drift – gode tenester
- Ha råd til naudsynte investeringar (infrastruktur)
- Ha råd til utviklingsprosjekt

Innretning budsjett

- Fordele – like gode/dårlege rammer til alle.
- Tilpasse oss endringar i behov/tal. Sikre at me ikkje under-/overprioriterer område.
- Rammefokus over detaljfokus.
- Sektorbudsjett – overordna perspektiv
- **Arbeide for betre økonomi på kort og lang sikt**

Kommunelova § 14-1. Grunnleggende krav til økonomiforvaltningen

- Kommuner og fylkeskommuner skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid.

Samanslåing barnehagane

KS- 031/2023 Vedtak:

Kommunestyret ber rådmannen om å gjennomføre ein utgreiingsprosess der samanslåing av dei to kommunale barnehagane skal vurderast.

Utgreiinga skal innebere forslag til føretrekt løysing og leggjast fram for kommunestyret i september 2023.

Denne vurderinga må mellom anna sjå på konsekvensar for trafikktryggleik og for pendlarar med barn i barnehagane. I tillegg må det gjerast vurderingar av korleis dette kan påverka trivsel.

I vurderinga bør det også sjåast i eit lengre tidsperspektiv, kva fylgjer ei eventuell samanslåing vil få ved eventuelle auka barnetal. Det bør også leggjast til rette for at alle som ynskjer å uttale seg, får anledning til dette.

Fagpersonale og pedagogiske leiarar i barnehagane skal ha ei framtrедande rolle i planlegginga for å sikre fagleg forsvarlegheit ved ei eventuell endring i høve til dagens barnehagestruktur.

Samanslåing barnehagane

Hovuddrivar: kvalitet

Sekundært: økonomi

- Nedgang i barnetal – lokalt/regionalt/nasjonalt
- Manglande tilgang på kvalifisert personell
- Betre fleksibilitet bemanning og bruk av kompetanse

Vegval

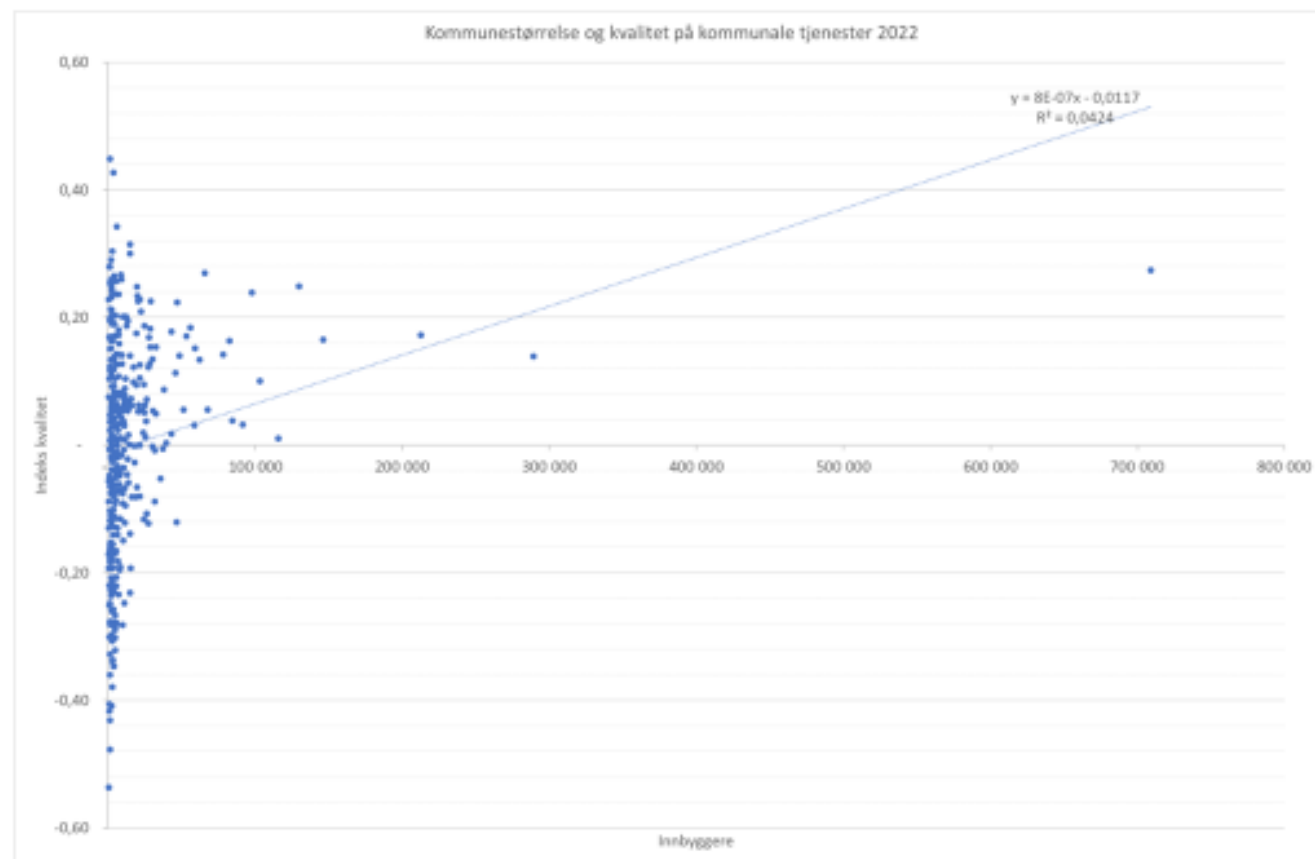
- Ved å lage ein oversikt 10-års investeringsbehov skaffar me oss ein veg gjennom utfordringsbiletet.
- Ved å leggje desse behova i ei rekkjefølge skaffar me oss ein driftssituasjon som vert meir og meir tilpassa endringar som kjem i mot oss – og dei kjem!
- Ved redusere bruk av konsesjonskraftinntekter gradvis slepp me å ta alt den dagen inntektene er vekk.
 - Dette sikrar i tillegg at me ikkje tømmer disposisjonsfondet

Vegval

- God lommebok – forbruket er høgt (kommunebarometeret)
 - Økonomisk situasjon, nr 41
 - Kostnadsnivå, nr 248
 - Tenestecore mellom nr 50 - 267

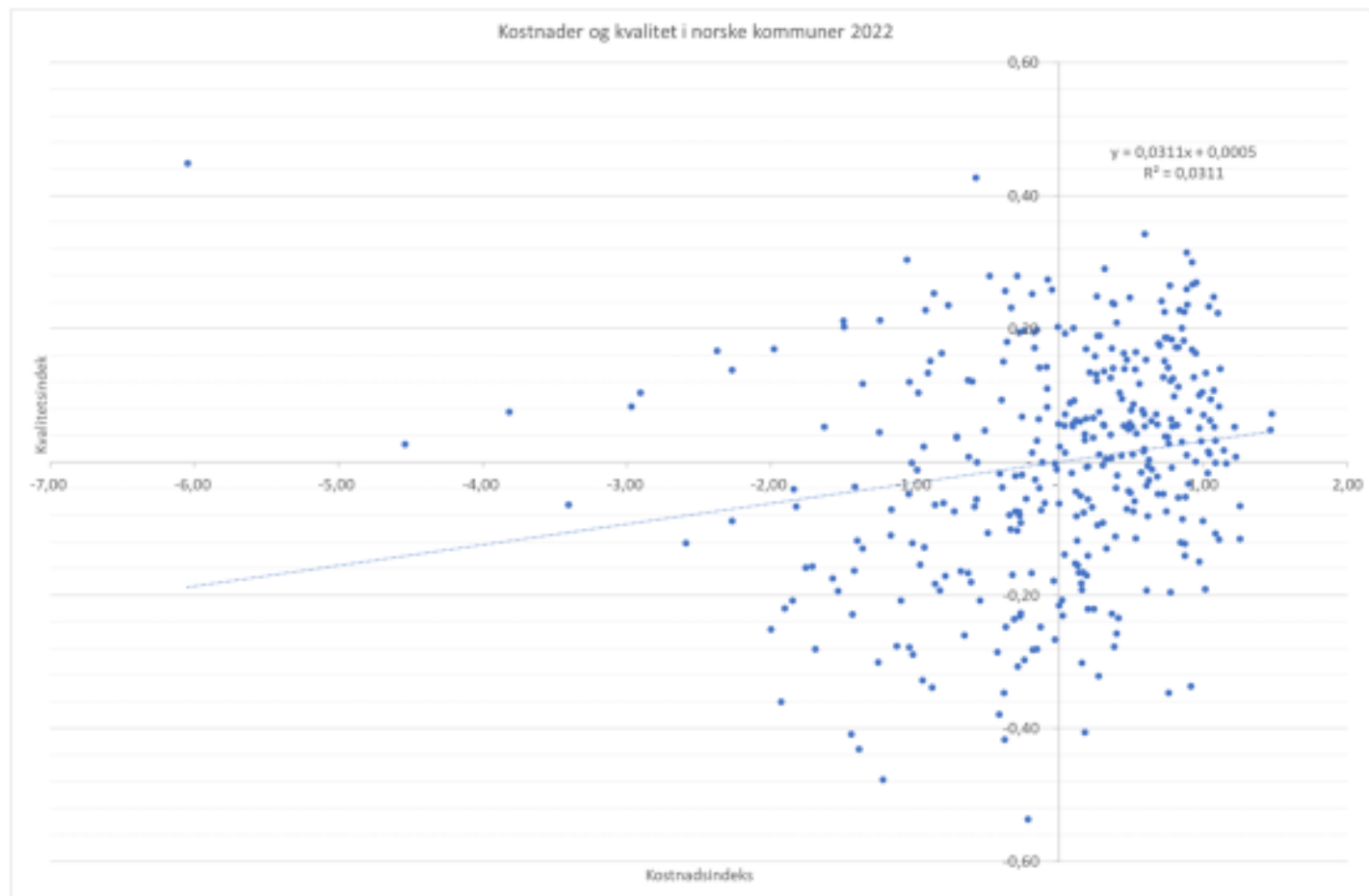
-> Verne om økonomien vår – **auke** kvaliteten

Det er ingen sammenheng mellom kommunestørrelse og tjenestekvalitet

- ▶ Resultata i kvalitetsindeksen viser ingen tydelig sammenheng mellom tenestekvalitet i ein kommune, og kommunestorleik.

Det er ingen positiv samanheng mellom kvalitet og kostnader

- ▶ Ein analyse av alle kommunene viser at det ikkje er noko positiv samanheng mellom kostnader og kvalitet.
- ▶ Det er ikkje slik at dei kommunane som har god kvalitet, også har høge kostnader. I den grad det er en statistisk samanheng, så er den motsatt.

Vegval

Bør prioritere (legge til og trekke ifrå)

Ulike vegar framover:

- Dyrare kommune no – gjere tilpassingar på eit seinare tidspunkt
 - Kvar me er i 2027 avheng av kva prioriteringar me gjer framover
 - Unngå at k-kraft og eigdomsskatt vert første og siste utveg, og at disposisjonsfondet vert tapt.
 - Vi er ikkje der kor nokre av våre nabokommunar er – store kuttprosessar
- God driftsøkonomi – tilpasse no
 - Vere i forkant, komme i ein endå betre situasjon – løyse meir!
 - Behalde disposisjonsfondet, unngå eigedomsskatt, nytta konsesjonspengar til investering/utvikling av kommunen.

Slutt